

BARNE-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

Utenriksstasjoners rolle i barnevernsaker – konsulær bistand

Stadig flere utenlandske myndigheter engasjerer seg gjennom sine utenriksstasjoner i barnevernsaker som involverer deres statsborgere. Utenriksstasjoner ønsker blant annet å gi konsulær bistand til barn eller foreldre, å få tilgang til informasjon i enkeltsaker, å delta på møter med barneverntjenesten, å overvære saker i fylkesnemnda og å møte barn under barnevernets omsorg.

I det følgende gis det veiledning om hvilken rolle utenriksstasjoner kan ha i barnevernsaker og hvordan barneverntjenesten kan forholde seg til henvendelser fra utenriksstasjoner.

Innhold

Utenriksstasjoners rolle i barnevernsaker – konsulær bistand	1
1 Konsulær bistand i barnevernsaker	3
1.1 Innledning	3
2 Utenriksstasjoners tilgang til informasjon i en barnevernsak	3
2.1. Utenriksstasjonen er ikke part i en barnevernsaker.....	3
2.2. Tilgang til opplysninger fra en privat part	3
2.3. Tilgang til opplysninger fra barneverntjenesten	4
3 Fullmektig for den private part	5
3.1 Rett til å bli representert ved advokat eller annen fullmektig	5
3.2 Fullmektigens tilgang til opplysninger	5
3.3 Fullmektigens deltakelse i møter med barneverntjenesten	6
3.4 Flere fullmektiger.....	6
4 Utenriksstasjoners deltakelse i møter med barneverntjenesten.....	6
4.1 Deltakelse i møter når foreldre eller barn ønsker det.....	6
5 Utenriksstasjoners tilstedeværelse i fylkesnemnda og domstolen	7
5.1 Tilstedeværelse i fylkesnemnda	7
5.2 Tilstedeværelse for en utenriksstasjon som er fullmektig for en privat part.....	8
5.3 Tilstedeværelse i domstolen.....	8
5.4. Representanter fra utenriksstasjoner kan vitne i saken	8
6 Utenriksstasjoners rett til møte og kommunikasjon med barn under barnevernets omsorg. Varsel til barnets utenriksstasjon.....	8
6.1 Om konsulærkonvensjonen.....	9
6.2 Møte og kommunikasjon med barn plassert i fosterhjem eller institusjon etter vedtak om omsorgsovertakelse.....	9
6.3 Møte og kommunikasjon med barn tvangsplassert i institusjon på grunn av alvorlige atferdsvansker	9
6.4 Avslag - kontakte fylkesmannen.....	9
6.5 Varsel til utenriksstasjonen ved oppnevning av verge eller formynder	10
6.6 Varsel til utenriksstasjonen når en sak om omsorgsovertakelse vurderes	10
6.7 Varsel ved tvangsplasseringer av barn med alvorlige atferdsvansker.....	10
6.8 Foreldre kan alltid kontakte utenriksstasjon	11
7 Innhente informasjon fra utenlandske myndigheter.....	11
7.1 Samarbeid med utenlandske myndigheter	11
7.2 Barneverntjenestens mulighet til å innhente informasjon	11
8 Råd og veiledning til barneverntjenesten.....	12

1 Konsulær bistand i barnevernsaker

1.1 Innledning

Norge er part i Wien-konvensjonen om konsulært samkvem av 1963 (konsulærkonvensjonen). Konsulærkonvensjonen legger til rette for at konsulær stasjon skal kunne yte bistand til sine statsborgere i utlandet. Den konsulære stasjonen kan være barnets ambassade, generalkonsulat eller konsulat (heretter utenriksstasjoner). Konsulær bistand defineres gjerne som de tjenester et lands myndigheter tilbyr sine borgere i utlandet. Konsulærkonvensjonen har bestemmelser om blant annet varsling, informasjon om og tilgang til sine statsborgere i utlandet.

Utenriksstasjoners bistand og støtte til foreldre og barn i barnevernsaker kan være verdifull, blant annet hvis familien ikke behersker norsk eller har liten kjennskap til det norske samfunn og barnevernets arbeid. Barneverntjenesten bør opplyse foreldre om muligheten til å kontakte egen utenriksstasjon for bistand. Foreldre har alltid anledning til å kontakte utenriksstasjonen for bistand.

Dersom foreldre eller barn ønsker bistand fra en utenriksstasjon bør barneverntjenesten som en hovedregel tilrettelegge for det. Konsulær bistand er først og fremst en rett for borgerne av en fremmed stat, og ikke utenlandske myndigheters rett som sådan.

Etter konsulærkonvensjonen har utenriksstasjoner som et generelt utgangspunkt rett til fritt å kunne kommunisere med og ha tilgang til sine borgere i utlandet. Der barnet eller foreldrene ønsker konsulær bistand vil det normalt ikke være anledning til å nekte utenriksstasjoner kommunikasjon og tilgang. Tidlig konsulær kontakt i barnevernsaker kan i mange tilfeller bidra til sakens opplysning og ivaretagelse av barnets kulturelle og språklige behov. En konsulær representant kan ikke erstatte bruk av tolk.

Konsulærkonvensjonen må imidlertid tolkes i lys av andre og senere folkerettslige forpliktelser, herunder FNs barnekonvensjon. Utenriksstasjoners mulighet til å ivareta egne borgeres interesser i Norge må også skje innenfor rammen av norsk lov, blant annet barnevernloven og forvaltningsloven.

2 Utenriksstasjoners tilgang til informasjon i en barnevernsak

2.1. Utenriksstasjonen er ikke part i en barnevernsaker

Barneverntjenesten og foreldre og barn over 15 år er parter i en barnevernsak og har tilgang til sakens dokumenter. Barn har partsrettigheter også før fylte 15 år hvis det gjelder vedtak om tvangsplassering på institusjon for alvorlige atferdsvansker, eller hvis fylkesnemnda har tilkjent barnet partsrettigheter. Utenriksstasjoner er ikke part i en barnevernsak og har som et utgangspunkt ikke tilgang til opplysninger i saken.

2.2. Tilgang til opplysninger fra en privat part

Foreldre og barn som er part i saken (heretter de private parter) har rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Barneverntjenesten kan imidlertid unnta visse opplysninger i

saksdokumentene fra en part etter reglene i forvaltningsloven §§ 18 og 19, for eksempel opplysninger om andre personers helseforhold som ikke er av vesentlig betydning for parten selv.

En privat part som ønsker bistand fra sin utenriksstasjon kan selv velge å gi utenriksstasjonen innsyn i de dokumentene parten selv har tilgang til. Utenriksstasjonen kan henvende seg direkte til den private part eller dens advokat.

2.3. Tilgang til opplysninger fra barneverntjenesten

Utenriksstasjonen kan begjære innsyn i saksdokumenter hos barneverntjenesten. Barneverntjenesten må behandle innsynsbegjæringen på vanlig måte etter reglene i offentleglova og forvaltningsloven.

Barneverntjenesten kan som en hovedregel ikke utgi taushetsbelagte opplysninger til en utenriksstasjon fordi utenriksstasjonen ikke er part i saken. Barneverntjenesten kan midlertid utgi opplysninger hvis den som har krav på taushet samtykker, eller hvis opplysningene gis ut for å oppnå det formålet de er gitt eller innhentet for, jf. nedenfor. Dersom barneverntjenesten avslår et krav om innsyn, kan vedtaket påklages til fylkesmannen. Dette skal barneverntjenesten opplyse utenriksstasjonen om.

Utgi opplysninger ved samtykke

Barneverntjenesten taushetsplikt er ikke til hinder for at en utenriksstasjon får tilgang til opplysninger hvis den eller de som har krav på taushet samtykker. Dette følger av forvaltningsloven § 13 a nr. 1. Dette innebærer at barneverntjenesten kan utgi opplysninger om en forelder i en barnevernsak, hvis vedkommende samtykker til det. For at barneverntjenesten skal kunne gi opplysninger om barnet, må begge foreldre og barn som er part i saken, samtykke.

Opplysninger i dokumenter i barnevernsaker vil kunne gjelde flere personer enn de som er parter i saken. Dersom det er problematisk å innhente samtykke fra de berørte, må slike opplysninger unntas.

Eksempel:

Far og mor er part i barnevernsaken for deres barn som er under barnevernets omsorg. Mor er utenlandsk statsborger og ønsker bistand fra sin utenriksstasjon. Utenriksstasjonen ber barneverntjenesten om innsyn i saksdokumentene. Mor samtykker til at barneverntjenesten skal utgi opplysninger i barnevernsaken til utenriksstasjonen. Barneverntjenesten bør i slike tilfeller henvende seg til far og undersøke om han også samtykker til at utenriksstasjonen får tilgang til opplysningene. Hvis barnet er part i saken skal også barnet samtykke. Hvis far og barn som er part i saken samtykker skal barneverntjenesten utgi opplysningene. Dette følger av offentleglova § 13.

Utgi opplysninger for å oppnå det formål opplysningene er gitt eller innhentet for

Ifølge forvaltningsloven har barneverntjenesten adgang til å gi ut ellers taushetsbelagte opplysninger hvis opplysningene gis ut for å oppnå det formål de er gitt eller innhentet for. Dette følger av forvaltningsloven § 13 b nr. 2. Opplysninger kan gis ut blant annet i forbindelse med saksforberedelse, avgjørelse, gjennomføring av avgjørelsen, oppfølging og kontroll. Bestemmelsen oppstiller ingen begrensninger med hensyn til hvem som kan motta opplysningene. Barneverntjenesten har derfor mulighet til å utgi opplysninger etter denne bestemmelsen også til utenlandske myndigheter så lenge opplysningene utleveres for å oppnå

det formål de er gitt eller innhentet for. Barneverntjenesten må foreta en konkret vurdering av om vilkårene for å utgi opplysninger er oppfylt.

Formålet med at barneverntjenesten får og innhenter opplysninger om barn og familier er å ivareta og beskytte barnet. Barneverntjenesten kan ikke utgi opplysninger etter denne bestemmelsen kun ut fra det formål at utenlandske myndigheter ønsker å være orientert om saken.

Bestemmelsen vil være mest relevant når barneverntjenesten ønsker å innhente opplysninger fra utenlandske myndigheter for å opplyse barnevernsaken, se punkt 7.

Barneverntjenesten kan gi generell informasjon

Barneverntjenesten kan alltid gi generell informasjon om det norske barnevernsystemet og barnevernets arbeid, selv om taushetspliktreglene kan være til hinder for å gi informasjon om enkeltsaker. Barneverntjenesten bør innen rammen av taushetsplikten søke å imøtegå opplysninger som fremstår som feilaktige eller som bidrar til en skjev fremstilling av saken.

3 Fullmektig for den private part

3.1 Rett til å bli representert ved advokat eller annen fullmektig

Private parter har rett til gratis bistand fra en advokat i tvangssaker for fylkesnemnda og domstolen. På et tidlig stadium i en barnevernsak, eller i mindre alvorlige saker, er private parter ofte ikke representert ved en advokat.

Det følger imidlertid av forvaltningsloven § 12 at den private part har rett til å la seg bistå av en advokat eller annen fullmektig på alle trinn av barneverntjenestens saksbehandling. Utgifter til slik representasjon må dekkes av den private part. Den private part kan velge en representant fra en utenriksstasjon som fullmektig i barnevernsaker. Bistand fra en utenriksstasjon bør ikke erstatte juridisk bistand.

Fullmektig som ikke er advokat, skal legge frem skriftlig fullmakt. Advokater behøver ikke å legge frem skriftlig fullmakt, med mindre barneverntjenesten finner grunn til å kreve det. En fullmektig som blir kjent med opplysningene i saken kan bare bruke opplysningene i den utstrekning det er nødvendig for å ivareta partens interesser i saken. Dette følger av forvaltningsloven § 13 b annet ledd. Barneverntjenesten skal gjøre fullmektigen oppmerksom på denne taushetsplikten.

3.2 Fullmektigens tilgang til opplysninger

Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysningene gjøres kjent for sakens parter eller deres representanter, dette følger av forvaltningsloven § 13 b nr. 1.

Det følger av forvaltningsloven § 12 at alle henvendelser i en sak kan gjøres ved fullmektig. Dersom utenriksstasjonen opptrer som fullmektig, på vegne av den private part, har derfor utenriksstasjonen tilgang til de dokumenter parten har rett til å gjøre seg kjent med, så fremt dette fremgår av fullmakten. En private part kan bestemme at alle meddelelser og henvendelser fra barneverntjenesten skal skje til partens fullmektig. Parten kan kreve å bli informert ved siden av eller i stedet for fullmektigen.

3.3 Fullmektigens deltakelse i møter med barneverntjenesten

En privat part har rett til å ha med seg en fullmektig når han møter personlig for barneverntjenesten. Hvis en privat part, for eksempel en far i en barnevernsak, har en representant fra en utenriksstasjon som fullmektig, kan ikke barneverntjenesten nekte at fullmektigen er med på møter.

Fullmektigen kan være til stede i møter med andre private parter eller barnet. Hvis de øvrige parter, eller barnet, motsetter seg å delta på møte fordi fullmektigen er tilstede, bør barneverntjenesten forsøke å tilrettelegge for at et møte kan gjennomføres på en hensiktsmessig og skånsom måte.

3.4 Flere fullmektiger

Det er ikke regulert i forvaltningsloven om en privat part har rett til å ha to fullmektiger, for eksempel både en representant fra en utenriksstasjon som fullmektig og en egen advokat. Sivilombudsmannen har uttalt at det må foreligge sterke grunner for å nekte en part å møte med mer enn en representant. Det kan være aktuelt med flere fullmektiger hvis det er en omfattende sak og fullmektigene har ulik ekspertise på området. Barneverntjenesten bør tillegge den private parts syn vesentlig vekt.

Dersom flere private parter skal delta i møtet og motsetter seg at en part skal stille med to fullmektiger, må barneverntjenesten vurdere konkret om begge fullmektigene kan være til stede. Det må vektlegges om to fullmektiger kan medføre en belastning for øvrige private parter eller barnet. Hensynet til barnets beste skal tillegges avgjørende vekt.

4 Utenriksstasjoners deltakelse i møter med barneverntjenesten

4.1 Deltakelse i møter når foreldre eller barn ønsker det

Dersom en privat part ikke har en representant fra utenriksstasjonen som fullmektig, men likevel ønsker konsulær bistand i enkelte møter med barneverntjenesten, skal parten som hovedregel ha adgang til det. Utenriksstasjonen kan være en viktig støtte og ressurs for foreldre og barn. Utenriksstasjonen kan bidra til sakens opplysning. Barneverntjenesten bør ha vektige grunner dersom de vil nekte en part å ha med seg en konsulær representant for å ivareta sine interesser i saken. Barneverntjenesten skal legge avgjørende vekt på hensynet til barnets beste.

Utenriksstasjonen kan være kjent med opplysninger i barnevernsaken gjennom informasjon fra en privat part. For at barneverntjenesten i et møte skal kunne gi nye personsensitive opplysninger om barnet (evt. også den andre forelderen) forutsetter det at begge foreldre samtykker til det. Hvis barnet er part i saken må også barnet samtykke.

Dersom flere private parter skal delta i møtet, må partene samtykke til at en konsulær representant skal være til stede. Barn som ikke er part i saken skal bli informert og gis anledning til å uttale seg.

En konsulær representant som opptrer i konsulært øyemed er ikke en parts fullmektig i forvaltningslovens forstand, med mindre dette avtales særskilt. Det gjelder derfor ikke noe krav om fullmakt for å ha en konsulær representant. Imidlertid kan det kreves at vedkommende legger fram diplomatpass eller annen ID som viser at vedkommende tilhører

den aktuelle utenriksstasjonen. En konsulær representant som ikke er en parts fullmektig vil ikke ha krav på å få utlevert sakens dokumenter.

For å hindre spredning av personopplysninger kan barneverntjenesten informere om at opplysninger gis under forutsetning om at de ikke offentliggjøres.

Dersom foreldrene ikke ønsker at en representant fra en utenriksstasjon skal være til stede bør barneverntjenesten ikke tillate at utenriksstasjoner er med på møter om enkeltsaker. Barneverntjenesten kan imidlertid alltid gi generell informasjon om det norske barnevernssystemet og barnevernets arbeid, selv om taushetspliktreglene kan være til hinder for å gi informasjon om enkeltsaker.

5 Utenriksstasjoners tilstedeværelse i fylkesnemnda og domstolen

5.1 Tilstedeværelse i fylkesnemnda

Barnevernsaker er svært sensitive for dem de gjelder og saker om omsorgsovertakelse og andre tvangsvedtak i fylkesnemnda holdes som hovedregel for lukkede dører. Dette følger av barnevernloven § 7-16 første ledd. Hvis representanter fra en utenriksstasjon anmoder om å være til stede under forhandlingene må fylkesnemnda vurdere dette konkret i den enkelte sak.

Når partene begjærer det eller samtykker, og fylkesnemnda finner dette ubetenkelig, følger det av barnevernloven § 7-16 annet ledd at fylkesnemnda kan beslutte at møtet skal holdes helt eller delvis for åpne dører. Dette er et strengt krav, der hensynet til barnets beste skal tillegges stor vekt. Det fremgår av forarbeidene til loven at det skal utvises stor tilbakeholdenhet med å tillate åpne dører. På bakgrunn av uttalelser i forarbeidene legges det til grunn at det er de private parter som må samtykke.

Fylkesnemnda har adgang til å la bestemte personer med tilknytning til en part være tilstede i fylkesnemnda. Det stilles også her vilkår om at partene begjærer det eller samtykker til det og at fylkesnemnda finner det ubetenkelig. Dette følger av barnevernloven § 7-16 tredje ledd bokstav a.

Bakgrunnen for denne bestemmelsen er å åpne for at en privat part, som støtte eller av andre akseptable grunner, skal kunne ha med seg for eksempel en nær slektning eller venn under forhandlingene. Fylkesnemnda må foreta en konkret vurdering der det særlig skal tas hensyn til om det vil medføre en belastning for barnet saken gjelder. Videre må det tas hensyn til om tilstedeværelsen vil gjøre det vanskelig for vitner å forklare seg fritt.

Det er et vilkår at samtlige private parter samtykker, altså må begge foreldre og barnet, hvis barnet er part, samtykke. Hvis barnet ikke er part skal barnet likevel høres og dets mening skal tillegges vekt i samsvar med barnets alder og modenhet.

Dersom barn og/eller foreldre ønsker å ha en representant fra utenriksstasjonen i fylkesnemnda, og eventuelle øvrige private parter samtykker, så er Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet av den oppfatning at konsulær tilstedeværelse som et utgangspunkt bør tillates. Dette forutsetter at tilstedeværelsen ikke medfører en belastning for barnet.

Utenriksstasjoner har til oppgave å bistå sine borgere i utlandet i møte med de lokale myndighetene. Utenriksstasjoner kan gi støtte og trygghet til utenlandske borgere som gjennomgår en alvorlig rettsprosess i et annet land. Utenriksstasjonen vil ikke ha noen formell rolle og kan ikke intervensere i forhandlingene. De tilstedeværende har taushetsplikt og referatforbud om det som kommer frem i møtet, med mindre fylkesnemnda bestemmer noe annet. Dette følger av barnevernloven § 7-16 fjerde ledd. Å tillate konsulær tilstedeværelse kan også bidra til større tillit til at det norske barnevernsystemet ivareta barn og foreldres rettsikkerhet på en betryggende måte.

Dersom foreldrene ønsker at representanter fra en utenriksstasjon skal være til stede, kan de henvende seg til fylkesnemnda. En utenriksstasjon kan også henvende seg direkte til fylkesnemnda.

5.2 Tilstedeværelse for en utenriksstasjon som er fullmektig for en privat part
Fylkesnemnda er et forvaltningsorgan og forvaltningsloven § 12 gir derfor som utgangspunkt den private part rett til å ha fullmektig. Det er imidlertid gitt særlige regler for behandlingen av saker i fylkesnemnda i barnevernloven kapittel 7. Det følger av § 7-8 at en privat part skal få oppnevnt en advokat som skal representere parten i en sak for fylkesnemnda. Det er imidlertid ikke særskilt lovregulert om en part har rett til å overvære forhandlingene i fylkesnemnda både med sin advokat og i tillegg en fullmektig, for eksempel en representant fra utenriksstasjonen. En slik anmodning fra en privat part eller en utenriksstasjon må derfor vurderes konkret av fylkesnemnda.

5.3 Tilstedeværelse i domstolen

I en rettslig overprøving av fylkesnemndas vedtak gjelder tvistelovens regler. Sakens dokumenter er unntatt offentlighet og rettsmøter holdes for lukkede dører. Rettsmøter kan likevel holdes helt eller delvis for åpne dører dersom den private part begjærer det, og retten finner dette ubetenkelig ut fra hensynet til sakens opplysning, til den private part selv og andre. Dette følger av tvisteloven § 36-7. Det følger av forarbeidene til loven at adgangen til at rettsmøter kan holdes helt eller delvis for åpne dører er en snever unntaksregel.

I motsetning til i fylkesnemnda er det kun en privat part som kan fremsette en begjæring om at personer fra en utenriksstasjon (eller andre) kan følge rettsmøtet. Domstolen vil i stor grad foreta samme vurderinger som beskrevet under punkt 5.1.

5.4. Representanter fra utenriksstasjoner kan vitne i saken

Det er kun sakens parter som har krav på å være til stede i fylkesnemnda og domstolen og som har rett til å bli hørt og imøtegå kommunens anførsler. Dersom representanter fra en utenriksstasjon ønsker å uttale seg i saken, må vedkommende bli ført som vitne fra en privat eller offentlig part i saken.

En privat part bør rådføre seg med sin advokat om å føre en representant fra utenriksstasjonen som vitne. Partene har i utgangspunktet rett til å føre de bevis de ønsker, men fylkesnemnda og domstolen kan avskjære bevis etter reglene i tvisteloven.

6 Utenriksstasjoners rett til møte og kommunikasjon med barn under barnevernets omsorg. Varsel til barnets utenriksstasjon

6.1 Om konsulærkonvensjonen

Konsulærkonvensjonen artikkel 36 gir utenriksstasjoner som et generelt utgangspunkt rett til fritt å kunne kommunisere med og ha tilgang til (møte) sine borgere i utlandet. Også utenlandske statsborgere har som et utgangspunkt samme rett til å ha tilgang til og kommunisere med sin utenriksstasjon. Utenriksstasjoner har også en rett til å møte sine borgere som er i arrestert, fengslet eller satt i varetektsarrest, eller tilbakeholdt på annen måte. Det er også regler om varsling til utenriksstasjoner i konvensjonens artikkel 37. Konsulær involvering vil kunne være verdifullt for barnet med hensyn til å ivareta barnets språklige og kulturelle utfordringer, sikre best mulig opplysning av saken og for å vurdere hvilke tiltak eller omsorgsløsninger som er til barnets beste.

6.2 Møte og kommunikasjon med barn plassert i fosterhjem eller institusjon etter vedtak om omsorgsovertakelse

Hvis en utenriksstasjon ønsker tilgang til eller kommunikasjon med et barn under barnevernets omsorg, må utenriksstasjonen kontakte barneverntjenesten. Når det er truffet vedtak om omsorgsovertakelse er det barneverntjenesten som avgjør hvem barnet kan møte eller kommunisere med.

En henvendelse fra en utenriksstasjon om å møte et barn må vurderes konkret av barneverntjenesten. I barneverntjenestens vurdering må det tas hensyn til omstendighetene i den enkelte sak og barnets og foreldrenes synspunkter. Dersom barnet selv ønsker å møte representantene fra utenriksstasjonen bør dette tillegges stor vekt. Hvis barnet og foreldrene ønsker at barnet skal møte representanter fra en utenriksstasjon, kan barneverntjenesten kun i unntakstilfeller nekte dette. Det må i tilfelle foreligge konkrete omstendigheter som tilsier at et slikt møte ikke er til barnets beste.

6.3 Møte og kommunikasjon med barn tvangsplassert i institusjon på grunn av alvorlige atferdsvansker

Utenriksstasjoner har en rett til å møte og kommunisere med sine borgere som sitter i fengsel, varetektsarrest eller på annen måte er tilbakeholdt. Dette følger av Konsulærkonvensjonen artikkel 36 nr. 1 c. Når barn er tvangsplassert på en institusjon på grunn av alvorlige atferdsvansker taler de samme hensyn for at utenriksstasjonen skal få møte barnet. Det legges derfor til grunn at representanter fra en utenriksstasjon i utgangspunktet skal få møte barnet dersom foreldrene og barnet selv samtykker til det. Barnets og foreldrenes ønske skal tillegges stor vekt, og et møte skal ikke finne sted hvis barnet og foreldrene ikke samtykker til det.

Konsulærkonvensjonen må tolkes i lys av FNs barnekonvensjon. Barneverntjenesten vil unntaksvis kunne nekte eller begrense tilgang og kommunikasjon dersom det foreligger konkrete omstendigheter som tilsier at det ikke er til barnets beste.

6.4 Avslag - kontakte fylkesmannen

Et avslag på å møte barn under barnevernets omsorg er ikke et enkeltvedtak som kan påklages etter forvaltningsloven. Dersom barneverntjenesten ikke tillater et møte og foreldre, barn eller utenriksstasjon er uenig i barneverntjenestens vurdering, kan de henvende seg til fylkesmannen. Fylkesmannen kan gi råd og veiledning til kommunen.

6.5 Varsel til utenriksstasjonen ved oppnevning av verge eller formynder
Det følger av Konsulærkonvensjonen at utlendingens konsulære stasjon skal underrettes når det vurderes å oppnevnes en verge eller formynder for vedkommende. Dette følger av Konsulærkonvensjonen artikkel 37 b. Det foreligger derfor en varslingsplikt for barneverntjenesten når den fremmer sak om fratakelse av foreldreansvaret eller tvangsadopsjon for et barn med utenlandsk statsborgerskap. I slike tilfeller skal det oppnevnes ny verge for barnet. I tillegg foreligger det en varslingsplikt når det vurderes å oppnevne verge for å ivareta barnets formue.

Varslingsplikten må imidlertid tolkes i lys av andre folkerettslige forpliktelser, særlig FNs barnekonvensjon. Før utenriksstasjonen varsles bør barneverntjenesten spørre foreldrene og barnet selv om de ønsker at barnets utenriksstasjon blir informert. Både foreldrenes og barnets synspunkter skal tillegges stor vekt.

Dersom foreldre og barn ønsker at barnets utenriksstasjon skal varsles, kan barneverntjenesten kun i unntakstilfeller la være å varsle barnets utenriksstasjon. Det må i tilfelle foreligge sterke og konkrete grunner som tilsier at konsulær varsling ikke er til barnets beste. At varsling vil medføre en viss grad av merarbeid i form av tilrettelegging for kontakt er ikke et grunnlag for å unnlate varsling.

6.6 Varsel til utenriksstasjonen når en sak om omsorgsovertakelse vurderes
Konsulærkonvensjonen utløser ikke en plikt til å varsle i sak om omsorgsovertakelse der foreldrene beholder foreldreansvaret for barnet.

Mange utenriksstasjoner krever likevel å bli informert hvis utenlandske statsborgere kommer under barnevernets omsorg. Etter konsulærkonvensjonen artikkel 36 har representanter for en utenriksstasjon rett til å møte egne borgere som er internert, i varetekt eller i fengsel, men bestemmelsen anses ikke å gi utenriksstasjoner et krav på å bli informert om utenlandske barn som barnevernet overtar omsorgen for.

Før eller ved en omsorgsovertakelse bør barneverntjenesten rutinemessig spørre foreldrene om de ønsker at deres konsulære stasjon blir varslet. Varsel til konsulære myndigheter er i utgangspunktet i barnets interesse. Både foreldre og barnets synspunkter skal tillegges stor vekt for om varsel skal gis.

6.7 Varsel ved tvangsplasseringer av barn med alvorlige atferdsvansker
På bakgrunn av Konsulærkonvensjonen artikkel 36 nr. 1 b legges det til grunn at i saker om tvangsplassering av barn på institusjon for alvorlige atferdsvansker skal barnets utenriksstasjon som et utgangspunkt varsles om at barnet er tvangsplassert på institusjon, hvis barn og foreldre ønsker det. Varsel skal ikke gis hvis barn og foreldre ikke ønsker det.

Barneverntjenesten skal opplyse barnet og foreldre om muligheten til å informere utenriksstasjonen. Informasjon til konsulære myndigheter er i utgangspunktet i barnets interesse. Både foreldre og barnets synspunkter skal tillegges stor vekt. Barneverntjenesten kan unntaksvis la være å varsle utenriksstasjonen hvis det foreligger konkrete omstendigheter som tilsier at varsling ikke er til barnets beste.

6.8 Foreldre kan alltid kontakte utenriksstasjon

At barneverntjenesten ikke varsler/informerer barnets utenriksstasjon, forhindrer ikke foreldrene i å kontakte utenriksstasjonen, informere om saken og be om bistand.

7 Innhente informasjon fra utenlandske myndigheter

7.1 Samarbeid med utenlandske myndigheter

Barnevernloven har ikke særskilte regler om samarbeid med andre land. Barnevernloven har heller ikke regler om å plassere barn i tiltak i utlandet, eller regler for å overføre en barnevernsak til et annet land. Barneverntjenesten kan likevel innenfor gjeldende regelverk innhente informasjon fra utenlandske myndigheter for å opplyse barnevernsaken og ivareta barnet. For eksempel kan barneverntjenesten ha behov for å innhente informasjon om foreldre eller omsorgspersoner i utlandet for å vurdere om et barneverntiltak i Norge er til barnets beste eller om det er best for barnet å få oppfølging i et annet land som barnet har sterkere tilknytning til.

7.2 Barneverntjenestens mulighet til å innhente informasjon

I noen tilfeller kan barneverntjenesten vurdere at det er nødvendig å kontakte utenlandske myndigheter for å opplyse en barnevernsak, for eksempel hvis barnet har sterk tilknytning til et annet land og barneverntjenesten ønsker å undersøke om barnet har omsorgspersoner eller kan få annen oppfølging fra myndigheter i utlandet. I andre saker kan barneverntjenesten ønske å samarbeide med en utenriksstasjon for eksempel for å tilby språkundervisning eller en støttekontakt som snakker barnets morsmål.

For at barneverntjenesten skal kunne innhente informasjon fra utenlandske myndigheter vil det være nødvendig å gi opplysninger om at det foreligger en barnevernsak i Norge. Dette er i utgangspunktet taushetsbelagt informasjon som forhindrer barneverntjenesten i å ta kontakt med utenlandske myndigheter. Barneverntjenesten har likevel på visse vilkår adgang til å innhente informasjon i barnevernsaken fra utenlandske myndigheter.

Innhente informasjon med samtykke

Barneverntjenesten kan gi opplysninger til andre, også utenlandske myndigheter, hvis den som har krav på taushet samtykker. Dette innebærer at barneverntjenesten normalt kan gi ut og innhente informasjon hvis foreldre og barn som er part i saken samtykker til det. Dette følger av forvaltningsloven § 13 a nr. 1.

Innhente informasjon for å oppnå det formål opplysningene er gitt eller innhentet for

Etter forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 2 er barneverntjenestens taushetsplikt ikke til hinder for at opplysningene brukes for å oppnå det formål de er gitt eller innhentet for, bl.a. i forbindelse med saksforberedelse, avgjørelse, gjennomføring av avgjørelsen, oppfølging og kontroll. Bestemmelsen oppstiller ingen begrensninger med hensyn til hvem som kan motta opplysningene. Barneverntjenesten har derfor mulighet til å utgi opplysninger etter denne bestemmelsen også til utenlandske myndigheter så lenge opplysningene utleveres for å oppnå det formål de er gitt eller innhentet for. Barneverntjenesten må foreta en konkret vurdering av om vilkårene for å utgi opplysninger er oppfylt.

Det sentrale formålet med barneverntjenestens arbeid er å ivareta og beskytte det barn.

For eksempel vil barneverntjenesten kunne henvende seg til utenlandske myndigheter i en sak dersom barneverntjenesten antar at utenlandske myndigheter har relevante opplysninger for barnevernsaken. For å kunne gi opplysningene om barnevernsaken til utenlandske myndigheter må formålet være å ivareta barnet på best mulig måte.

Barneverntjenesten bør alltid forsøke å innhente samtykke fra barnets foreldre før den utgir opplysninger til utenlandske myndigheter. Dersom foreldrene ikke samtykker, må barneverntjenesten vurdere konkret om det er anledning til å utgi opplysninger. Barneverntjenesten kan ikke gi ut flere opplysninger enn det som er nødvendig.

Personopplysningsloven

En forutsetning for å kunne gi ut personopplysningene, er at mottakerlandet har en forsvarlig behandling av personopplysninger. Opplysninger kan imidlertid gis til land som ikke har en forsvarlig behandling av personopplysninger dersom den som opplysningene gjelder samtykker, eller dersom overføring av opplysninger er nødvendig for å ivareta vedkommendes vitale interesser. Dette følger av personopplysningsloven §§ 29 og 30.

Hvis barneverntjenesten er i tvil om mottakerlandet har en forsvarlig behandling av personopplysninger eller om barneverntjenesten har hjemmel til å utgi opplysninger, kan barneverntjenesten kontakte Fylkesmannen eller Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet for bistand.

8 Råd og veiledning til barneverntjenesten

Barneverntjenesten kan kontakte fylkesmannen hvis den er usikker på hvordan den skal håndtere henvendelser om utenriksstasjoners rolle i barnevernsaker. Fylkesmannen kan bistå kommunene med råd og veiledning. Fylkesmannen kan også bistå barneverntjenesten ved å delta på møter med utenriksstasjoner eller ved medie henvendelser. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet kan gi veiledning om lov- og regelverk.